

Роль міжкультурного навчання у формуванні міжособистісної компетентності здобувачів в процесі вивчення англійської мови

Валюкевич Т.В.¹, Строєнко Н.Г.², Катрич А.В.³

Опубліковано	Секція	УДК
25.04.2024	Освіта/Педагогіка	37.01/.09

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11071232>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Міжкультурне навчання при вивченні англійської мови включає в себе розуміння та оцінку культурних особливостей англословних країн, а також розвиток міжкультурної компетентності у здобувачів. В результаті досліджень ми дійшли наступних висновків: міжкультурне навчання допомагає здобувачам отримати глибше розуміння культурних аспектів англословних країн; сприяє розвитку у здобувачів міжкультурної компетентності, тобто здатності ефективно взаємодіяти з представниками інших культур. Це включає в себе вміння адаптуватися до різних культурних контекстів, розуміння культурних різниць та виявлення поваги до інших; міжкультурне навчання сприяє розвитку навичок міжкультурного спілкування; вивчення мови в контексті культури, де вона використовується, дозволяє здобувачам легше засвоювати мовні структури та вирази, оскільки вони використовуються в реальних ситуаціях спілкування.

Ключові слова: міжкультурна компетенція, міжособистісна компетентність, вивчення англійської мови, культурне різноманіття, мотивація.

The role of intercultural education in the formation of interpersonal competence of students in the process of learning the English language

Annotation. The role of intercultural education in learning English is important and multifaceted. It includes an understanding and appreciation of the cultural characteristics of English-speaking countries, as well as the development of intercultural competence among students. After the research, we came to the following conclusions: 1) Intercultural learning helps students gain a deeper understanding of the cultural aspects of English-speaking countries, such as traditions, customs, values, history and mentality. This broadens their cultural horizon and helps them better understand the English-speaking environment. 2)

¹ кандидат філол. наук, доцент, доцент загальноакадемічної кафедри іноземних мов, Харківський гуманітарний університет "Народна українська академія", ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1671-1109>.

² старший викладач англійської мови кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Дунайський інститут водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4119-7618>

³ старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Дунайський інститут водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2462-1330>

Intercultural learning contributes to the development of students' intercultural competence, that is, the ability to effectively interact with representatives of other cultures. This includes being able to adapt to different cultural contexts, understanding cultural differences and showing respect for others. 3) Classes that include an intercultural aspect can be more interesting and motivating for students. They may see a direct benefit in language acquisition through understanding cultural aspects and being able to communicate with people from other cultures. 4) Intercultural education contributes to the development of intercultural communication skills, such as the ability to adequately respond to cultural differences, conduct dialogue with representatives of other cultures, and resolve intercultural conflicts. 5) Studying a language in the context of the culture where it is used allows students to more easily learn language structures and expressions as they are used in real communication situations. In addition, we analyzed different approaches to teaching English, taking into account the intercultural aspect, and also identified the key aspects of the successful implementation of intercultural education in the process of learning English. thus, came to the conclusion that intercultural learning in the context of learning English plays a key role in forming a deep understanding of language and cultures, developing intercultural competence and increasing motivation to learn the language.

Key words: intercultural competence, interpersonal competence, learning English, cultural diversity, motivation.

Вступ

Багато країн світу сьогодні характеризуються етнічним та культурним різномайттям. Причинами цього є глобалізаційні процеси в економіці країн, міграційні процеси тощо. Все це підвищує інтенсивність міжкультурних відносин, під час яких все частіше проявляються проблеми міжкультурної комунікації. Комунікація є найважливішим елементом нашого успішного співіснування з іншими країнами та народами. Тому надзвичайно важливим є формування міжкультурної компетенції майбутніх фахівців будь-якої сфери діяльності. Адже низький рівень міжкультурної компетенції людини може стати однією із причин, що унеможливають ефективну комунікацію між представниками різних культур. Неправильне розуміння або взагалі нерозуміння певної ситуації через незнання особливостей певних культур може стати причиною серйозних глобальних проблем, або ж привести до загострення міжнародних та міжрелігійних конфліктів. Міжкультурна компетенція - це не просто знання мови іншої країни, але і її культури, традицій та особливостей. Тому однією із важливих задач сучасної освіти є міжкультурне навчання, в тому числі й при вивченні англійської мови, тобто створення умов для формування міжособистісної компетентності та набуття здобувачами навичок спілкування з представниками різних культур.

Дослідження проблеми міжкультурного навчання, міжкультурної компетенції при вивченні англійської мови не є новим явищем для науки. Численні дослідження питань формування у здобувачів міжкультурної компетенції та культурної свідомості під час вивчення англійської мови були здійснені дослідниками М. Воробель, О. Романчук, Н. Юрко, М. Мальченко [2; 6].. Загальні проблеми формування міжкультурної компетентності як кінцеву мету іншомовної освіти вивчали дослідники Бартош [9], Т. Гарбуза [3] та І. Кулина [5] тощо. Але попри наявність різноманітних досліджень роль міжкультурного навчання при формуванні міжособистісної компетенції здобувачів при вивченні англійської мови залишається недостатньо вивченою та має певні прогалини.

Недостатня дослідженість та висвітлення даного питання у вітчизняній та зарубіжній науці, постійний розвиток англійської мови та зміна вектора навчання відповідно до потреб сучасного суспільства, євроінтеграційні процеси в освіті зумовлюють актуальність нашого дослідження, мета якого полягає у визначенні ролі

міжкультурного навчання при формуванні міжособистісної компетентності здобувачів при вивченні англійської мови на сучасному етапі розвитку освіти.

Результати

У сучасному глобалізованому світі знання англійської мови вже не є просто перевагою, а й необхідністю. Проте, окрім граматики та лексики, для успішного спілкування з представниками інших культур важливо розуміти їхні звичаї, цінності та поведінку. Саме тут на допомогу приходить міжкультурне навчання. Врахування культури мовця є надзвичайно важливим аспектом у викладанні іноземної мови. Якщо людина, яка спілкується з носієм іншої мови, не володіє нормами та традиціями носія іншої культури, це може викликати так званий культурний шок, тобто стан, який виникає через певні неспівпадіння в культурах мовців. Норми та традиції спілкування певного народу - це їхня комунікативна поведінка, знання якої дозволить усім учасникам спілкування, які належать до різних національних культур, адекватно здійснювати свій акт комунікації. Тобто володіння нормами та правилами комунікативної поведінки сприяє успішній та ефективній міжкультурній комунікації. Проте міжкультурна компетенція - це не лише позитивне ставлення до іншої культури; це більш складне явище, що характеризується ще і певними знаннями, якостями, навичками та умінями.

Мова - це комунікація, але не без знання та розуміння культури. Основними компонентами при викладанні іноземної мови є не лише знання самої системи мови, її фонетичного, лексичного, морфологічного складу, але й знання літератури, культури, національних звичаїв та традицій країни, мова якої вивчається. Сьогодні вітчизняні заклади вищої освіти приділяють недостатньо уваги аспекту культури при вивченні англійської мови. Результатом цього є той факт, що здобувачі, маючи певні знання з англійської мови у сфері лексики, граматики, фонетики, все ж стикаються з великою кількістю проблем у міжкультурній комунікації, яка є комплексним та складним явищем, що передбачає різні форми та напрями спілкування між окремими людьми, групами, державами, що належать до різних культур. Міжкультурна комунікація - це специфічний процес; це форма діяльності, яка передбачає володіння іноземною мовою, різними складовими культури іншого народу, їх моральних цінностей, традицій, світоглядних позицій тощо, що в цілому визначають модель поведінки учасників комунікації. Лише знання мови та культури в сукупності є запорукою ефективного спілкування, та є основою ефективної міжкультурної комунікації.

Важливість культурної складової у вивченні мови знаходила своє висвітлення у роботах багатьох зарубіжних авторів. Міжкультурне навчання англійської мови стало предметом інтенсивного дослідження в останні роки, оскільки сучасний світ стає все більш глобалізованим, і розуміння культурних відмінностей стає ключовим для успішного спілкування та взаєморозуміння. Ми розглянемо деякі з найцікавіших та значущих наукових досліджень, що стосуються міжкультурного навчання англійської мови. Зупинимось на останніх дослідженнях даної проблеми, що дасть можливість глибше зрозуміти її сутність та важливість. Наприклад, на думку О. Ярошенко [8, 302] комунікація є взаємним зв'язком між мовою і людьми, які говорять нею. І у випадку, коли культурній інформації не приділяється належна увага при формуванні іншомовної комунікативної компетенції, то повноцінна ефективна комунікація стає неможливою. Розвиток англійської мови, її поширення як мови міжнародного спілкування вимагає сьогодні викладання соціокультурної компетентності на заняттях з англійської мови. Тобто, вивчення культури має бути інтегроване у процес вивчення іноземної мови, що дасть можливість підготувати здобувачів до впевненого ефективного спілкування як на національному, так і міжнародному рівні.

Один із дослідників культурно-орієнтованого навчання англійської мови М. Мальченко [6] разом з колегами вивчали вплив культурно-орієнтованого навчання англійської мови на міжособистісну компетентність здобувачів. Результати їхніх досліджень показали, що здобувачі, які брали участь у культурно-орієнтованих заняттях, були більш емпатичними та толерантними, а також мали краще розуміння культурних аспектів англійськомовних країн. Дослідження, проведене вченими М. Воробель, О. Романчук та Н. Юрко [2], досліджувало сучасні моделі міжкультурних і транскультурних процесів у вивченні іноземної мови. Наукові розвідки, здійснені вченим О. Bartosh [9], розкрили ефективність використання онлайн-ресурсів у міжкультурному навчанні англійської мови. Науковець з'ясував, що використання різноманітних онлайн-ресурсів, таких як відео-уроки, інтерактивні вправи та віртуальні екскурсії, допомагає здобувачам краще розуміти культурні відмінності та розвивати міжкультурні навички. Вчена Л. Ясногурська [7] також вивчала роль міжкультурного навчання у формуванні міжособистісної компетентності здобувачів. Вона з'ясувала, що інтеграція міжкультурного навчання у вивчення англійської мови сприяє розвитку емпатії, толерантності та соціальної чутливості серед здобувачів. Тобто, ми бачимо, що до даного питання в останні роки прикута увага науковців, про що свідчать їхні чисельні дослідження.

На сьогодні англійська мова як міжнародна використовується мільйонами людей у всьому світі. Існує тенденція до збільшення кількості людей, які володіють англійською мовою як другою іноземною, переважаючи кількість людей, для яких вона є рідною мовою. Безперечно, англійська мова стала основною єдиною мовою культур сьогодні. Відповідно мета вивчення англійської мови теж змінилася, адже зараз необхідно навчати здобувачів ділитися своїми думками, ідеями та культурою не лише з носіями англійської мови, але і з представниками інших культур та національностей. Таким чином, міжкультурне навчання, кінцевою метою якого є формування міжособистісної міжкультурної комунікативної компетенції здобувачів, є обов'язковим при вивченні англійської мови. Міжкультурне навчання – це процес, який допомагає людям розширити розуміння інших культур, розвинути навички спілкування з представниками різних культурних груп та ефективно взаємодіяти з ними [5, 135].

Варто приділити увагу також поняттю «міжособистісна компетентність». Міжособистісна компетентність – це сукупність знань, навичок і особистих якостей, які дозволяють людині успішно спілкуватися з іншими людьми, будувати з ними міцні та продуктивні стосунки. Її також можна визначити як здатність розуміти та реагувати на емоції, мотиви та поведінку інших людей, а також чітко та конструктивно висловлювати свої думки та потреби. Складовими міжособистісної компетентності є:

1. Емпатія: здатність розуміти та поділяти почуття інших людей.
2. Активне слухання: здатність уважно слухати співрозмовника та розуміти його точку зору.
3. Асертивність: здатність чітко та конструктивно висловлювати свої думки та потреби, не утискаючи при цьому права інших людей.
4. Навички спілкування: здатність ефективно використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування.
5. Навички вирішення конфліктів: здатність знаходити компроміси та приймати рішення, які задовольняють всі сторони.
6. Лідерство: здатність мотивувати та надихати інших людей, а також делегувати повноваження.
7. Самопрезентація: здатність чітко та лаконічно формулювати свої думки, а також презентувати себе та свої ідеї.
8. Гнучкість: здатність адаптуватися до різних ситуацій та людей.

9. Відкритість до нового: здатність бути терпимим до інших культур, думок та поглядів.

Міжособистісна компетентність є важливою для успіху в особистому та професійному житті. Вона допомагає людям будувати міцні та продуктивні стосунки з іншими людьми; досягати успіху в навчанні та роботі; вирішувати конфлікти та знаходити компроміси; легко адаптуватися до нових ситуацій; досягати своїх цілей. Міжособистісну компетентність можна розвивати протягом життя. Ось кілька способів:

1. Одним з важливих аспектів розвитку міжособистісної компетентності є вміння активно слухати та проявляти емпатію до інших. Сприйняття точки зору співрозмовника, вміння відчувати його емоції та виявляти зацікавленість у спілкуванні сприяє побудові позитивних відносин та розвитку взаєморозуміння.
2. Ефективне спілкування - це ключовий елемент міжособистісної компетентності. Розвивати ці навички можна через практичні вправи з рольової гри, дискусії, виступи в групі та інші форми активного спілкування. Важливо вміти чітко виражати свої думки, слухати інших та виявляти повагу до їхнього погляду.
3. Управління емоціями та конфліктами. Управління емоціями та конфліктами - це важлива складова міжособистісної компетентності. Вміння контролювати свої емоції, розуміти їхні причини та ефективно вирішувати конфлікти сприяє побудові здорових взаємин та підвищує рівень самооцінки.
4. Розвиток позитивного ставлення до себе та інших. Позитивне ставлення до себе та інших є важливим аспектом міжособистісної компетентності. Важливо навчити здобувачів приймати себе та інших такими, які вони є, виявляти вдячність, проявляти повагу та підтримку.
5. Розвиток спроможностей до співпраці та лідерства. Навички співпраці та лідерства є важливим елементом міжособистісної компетентності. Вміння ефективно працювати в команді, розподіляти обов'язки, вирішувати проблеми та керувати груповими процесами допомагає здобувачам досягати спільних цілей та досягати успіху.

Міжособистісна компетентність – це цінна навичка, яка може допомогти людям досягти успіху в особистому та професійному житті. Розвиток міжособистісної компетентності є важливим завданням в сучасному освітньому процесі. Це охоплює розвиток комунікативних навичок, управління емоціями та конфліктами, позитивне ставлення до себе та інших, спроможності до співпраці та лідерства. Застосування ключових стратегій та практичних підходів до розвитку цих навичок сприяє формуванню здорових взаємин та підвищенню рівня соціальної адаптації здобувачів.

Безперечно, міжкультурне навчання здійснює вагомий вплив на розвиток міжособистісних компетенцій здобувачів. Перш за все, це сприяє розширенню їхнього світогляду. Однією з ключових переваг міжкультурного навчання є збагачення світогляду здобувачів. Вони вивчають не лише мову, але і культурні аспекти країн, де ця мова є офіційною. Це допомагає їм розширити свої знання про світ та розуміти різноманітність культурних та соціальних контекстів. По друге, це розвиток емпатії та толерантності у здобувачів, який відбувається наступним чином:

1. Розширення культурного розуміння. Вивчення іноземних мов із зосередженням на міжкультурному аспекті допомагає здобувачам отримати глибше культурне розуміння. Вони вивчають не лише мову, а й традиції, звичаї, історію та цінності інших країн. Це сприяє розвитку емпатії шляхом відчуття життєвих обставин та досвіду інших культур.
2. Перейняття культурної чутливості. Вивчення іноземної мови з урахуванням міжкультурного аспекту навчає здобувачів бути більш культурно чутливими. Вони навчаються розуміти, як культурні різниці впливають на сприйняття та поведінку людей, що сприяє розвитку емпатії до інших.

3. Підвищення рівня толерантності. Вивчення іноземної мови також сприяє підвищенню рівня толерантності у здобувачів. Вони навчаються приймати та поважати культурні відмінності, розуміти, що інші культури можуть мати інші погляди та переконання, і це необхідно приймати.
4. Розвиток комунікативних навичок. Вивчення іноземної мови з урахуванням міжкультурного аспекту сприяє розвитку комунікативних навичок, включаючи слухання, мовлення, читання та письмо. Це дозволяє здобувачам ефективно спілкуватися з представниками інших культур та розвивати емпатію у процесі комунікації.
5. Підготовка до міжнародного співробітництва. Вивчення іноземної мови з урахуванням міжкультурного аспекту готує здобувачів до міжнародного співробітництва та роботи в глобальному середовищі. Вони навчаються адаптуватися до різних культурних норм та цінностей, що є ключовим у міжнародних відносинах [4, 144].

Таким чином, розвиток емпатії та толерантності у здобувачів є важливим аспектом вивчення іноземної мови з урахуванням міжкультурного аспекту. Це сприяє формуванню відкритого та ясного світогляду, підвищує рівень міжкультурного розуміння та сприяє побудові мирного та гармонійного суспільства. Тому важливо активно впроваджувати цей підхід у навчальні програми з вивчення іноземних мов.

Також, говорячи про роль міжкультурного навчання у формуванні міжособистісних компетентностей здобувачів, не можна не зазначити формування вміння адаптуватися до різних культурних контекстів. Вони навчаються взаємодіяти з людьми з різних країн та розуміти їхні наміри та переконання, що стає корисним як у навчальному, так і в робочому оточенні.

Вивчення іноземної мови через міжкультурний підхід допомагає здобувачам підвищити їхню мовну впевненість. Вони навчаються використовувати мову в різних ситуаціях та адаптувати своє мовлення до різних аудиторій, що розвиває їхні комунікативні навички.

Тобто, міжкультурне навчання виявляє значний вплив на розвиток міжособистісної компетентності здобувачів. Воно не лише допомагає їм освоїти іноземну мову, але й сприяє розвитку їхньої емпатії, толерантності, вміння адаптуватися та мовної впевненості. Такий підхід до навчання відіграє важливу роль у формуванні глобальних громадян, здатних ефективно співпрацювати у міжнародному середовищі.

Викладання англійської мови з урахуванням міжкультурного аспекту може здійснюватися з урахуванням різних підходів, кожен з яких є важливим та потребує більш детального вивчення та аналізу. Перш за все, маємо виокремити культурно-орієнтований підхід. Культурно-орієнтований підхід у викладанні англійської мови в сучасній освіті відіграє важливу роль у формуванні повноцінного розуміння мови та культурного контексту, в якому вона вживається. Цей підхід спрямований на поєднання вивчення мови з розумінням культурних аспектів англійськомовних країн [1, 698]. Серед важливих переваг культурно-орієнтованого підходу у викладанні англійської мови можна виділити наступні:

Збагачення навчального процесу. Однією з головних переваг культурно-орієнтованого підходу є збагачення навчального процесу. Здобувачі отримують можливість не лише вивчати мовні структури та граматичні правила, але й досліджувати культурні аспекти англійськомовних країн. Вони вивчають традиції, звичаї, історію, менталітет та інші аспекти життя цих країн, що допомагає їм отримати глибше розуміння мови.

Розвиток міжкультурної компетентності. Культурно-орієнтований підхід сприяє розвитку міжкультурної компетентності у здобувачів. Вони навчаються розуміти та поважати різноманітність культур, навички міжкультурного спілкування та адаптації до

різних культурних контекстів. Ці навички є надзвичайно важливими в сучасному світі, де міжнародна співпраця та взаєморозуміння є ключовими факторами.

Збільшення мотивації до вивчення мови. Ще однією важливою перевагою культурно-орієнтованого підходу є збільшення мотивації здобувачів до вивчення англійської мови. Вони більш зацікавлені у вивченні мови, якщо бачать її застосування у конкретних культурних контекстах та можливість спілкування з носіями мови.

Стимулювання критичного мислення та творчості. Культурно-орієнтований підхід також сприяє розвитку критичного мислення та творчості у здобувачів. Вони навчаються аналізувати та оцінювати різноманітні культурні аспекти, що сприяє їхньому розвитку як особистостей.

Не менш важливим є проектно-орієнтований підхід. Проектно-орієнтований підхід у міжкультурному навчанні англійської мови є ефективним методом, спрямованим на інтеграцію вивчення мови з розумінням культурних аспектів. Цей підхід активно залучає здобувачів до спільних проєктів та досліджень, які стимулюють їхню активність, творчість та міжкультурне спілкування. Серед основних принципів та переваг проектно-орієнтованого підходу у міжкультурному навчанні англійської мови ми виділяємо такі:

1. Активна участь здобувачів. Проектно-орієнтований підхід залучає здобувачів до активної участі у власному навчанні. Вони беруть участь у спільних проєктах, дослідженнях та практичних завданнях, які дозволяють їм застосовувати вивчені мовні навички та розширювати культурне розуміння.
2. Розвиток комунікативних навичок. Проектно-орієнтований підхід сприяє розвитку комунікативних навичок здобувачів. Вони вивчаються спілкуватися та співпрацювати в команді, обговорювати ідеї, вирішувати проблеми та досягати спільних цілей.
3. Стимулювання творчості та самостійності. Проектно-орієнтований підхід сприяє розвитку творчості та самостійності здобувачів. Вони мають можливість самостійно обирати теми для досліджень, розробляти власні проєкти та шукати рішення для завдань що виникають.
4. Поглиблення міжкультурного розуміння. Участь у проєктах з міжкультурною складовою допомагає здобувачам поглибити своє розуміння культурних аспектів англійськомовних країн. Вони вивчають традиції, звичаї, цінності та інші аспекти культури через практичну діяльність та спілкування з представниками цих культур.
5. Підготовка до реальних ситуацій. Здобувачі навчаються адаптуватися до різних культурних контекстів, розвивають навички міжкультурного спілкування та вирішення конфліктів.

Тобто, проектно-орієнтований підхід у міжкультурному навчанні англійської мови є дійсно ефективним методом, який сприяє розвитку комунікативних навичок, творчості, самостійності та міжкультурного розуміння здобувачів. Він створює сприятливі умови для активної взаємодії та співпраці, що сприяє поглибленню знань та розвитку культурного розуміння.

Використання аутентичних матеріалів, таких як відео, аудіо, тексти та інші ресурси, забезпечує здобувачам можливість ознайомитися з реальними мовними та культурними ситуаціями. Це дозволяє здобувачам звикати до різноманітності акцентів, виразів та стилів мовлення, що є характерними для різних регіонів та соціокультурних груп.

Ще одним підходом у міжкультурному навчанні англійської мови є міжкультурне спілкування. Організація міжкультурного спілкування між здобувачами з різних країн, а також спілкування з носіями мови в інтернеті або за допомогою мовних обмінів, є ефективним методом навчання. Це дозволяє здобувачам не лише вдосконалити свої мовні навички, але й отримати перший рушійний досвід міжкультурної взаємодії.

Викладання англійської мови з урахуванням міжкультурного аспекту вимагає від викладачів та здобувачів активної участі в дослідженні та взаємодії з різними культурами. Застосування різноманітних підходів, таких як культурно-орієнтований, проєктно-орієнтований, використання аутентичних матеріалів та міжкультурне спілкування, сприяє ефективному навчанню та розвитку міжкультурної компетентності.

Розглянемо ключові аспекти успішного впровадження міжкультурного навчання в процес вивчення англійської мови на основі наукових досліджень та практичного досвіду. Першим ключовим аспектом є підготовка викладачів до впровадження міжкультурного навчання. Впровадження міжкультурного навчання англійської мови вимагає від викладачів не лише високої компетентності у мові, але й розуміння культурних особливостей та навичок міжкультурного спілкування. Нижче ми розглянемо ключові аспекти підготовки викладачів до впровадження міжкультурного навчання англійської мови.

1. Освоєння культурних аспектів англійськомовних країн. Першим кроком у підготовці викладачів є освоєння культурних аспектів англійськомовних країн. Вони повинні ретельно вивчити традиції, звичаї, цінності, історію та інші аспекти культури, що є важливими для розуміння контексту мови.
2. Розвиток навичок міжкультурного спілкування. Викладачі повинні активно розвивати свої навички міжкультурного спілкування. Це включає в себе вміння адаптувати мовлення до різних культурних контекстів, розуміння культурних різниць та вміння ефективно спілкуватися з представниками різних культур.
3. Вивчення методик міжкультурного навчання. Викладачі повинні освоїти методики та стратегії міжкультурного навчання. Це включає в себе розробку культурно-орієнтованих навчальних матеріалів, організацію міжкультурних вправ та завдань, а також створення сприятливого середовища для міжкультурної взаємодії.
4. Підготовка до міжкультурних ситуацій у навчальному процесі. Викладачі повинні бути готовими до виникнення міжкультурних ситуацій у навчальному процесі. Вони повинні мати навички вирішення конфліктів та управління міжкультурними різницями серед здобувачів.
5. Постійне професійне самовдосконалення. Нарешті, важливо, щоб викладачі здійснювали постійне професійне самовдосконалення в галузі міжкультурного навчання. Вони повинні бути відкритими до нових підходів та методик, вивчати досвід колег та проводити дослідження у цій галузі [9, 149-150].

Таким чином, ми бачимо, що підготовка викладачів до впровадження міжкультурного навчання англійської мови є невід'ємною складовою успішного освоєння цього підходу в навчальному процесі. Вони повинні мати глибоке розуміння культурних аспектів, розвинені навички міжкультурного спілкування та володіти методиками міжкультурного навчання для ефективного впровадження цього підходу в практику викладання.

Другим ключовим аспектом є розробка культурно-орієнтованих навчальних матеріалів. Вони повинні включати не лише вправи на вивчення мовних структур, але й завдання, які дозволяють здобувачам досліджувати та розуміти культурні аспекти англійськомовних країн. Це можуть бути тексти, відео, аудіо та інші ресурси, які відображають різноманітність культурних виражень та традицій.

Третім ключовим аспектом є активна взаємодія між здобувачами з різних культурних середовищ. Групові проєкти, дебати, рольові ігри та інші форми співпраці дозволяють здобувачам обмінюватися досвідом та перспективами, що сприяє розумінню та толерантності до різниці.

Четвертий ключовий аспект - оцінка міжкультурних компетенцій здобувачів. Оцінка міжкультурних компетенцій здобувачів в процесі вивчення англійської мови

відіграє ключову роль у їхньому розвитку як глобально орієнтованих індивідів. Міжкультурна компетентність оцінює здатність здобувачів розуміти та ефективно спілкуватися з представниками інших культур, враховуючи культурні відмінності та виявляючи толерантність та відкритість до різних поглядів. Перший крок у визначенні міжкультурних компетенцій - це оцінка культурного самовизначення здобувачів. Це включає аналіз їхнього рівня усвідомлення власної культурної ідентичності, розуміння власних цінностей, переконань та традицій. Здобувачі можуть брати участь у різних діагностичних завданнях, таких як анкети або рефлексивні журнали, щоб оцінити своє культурне самосприйняття. Важливо також оцінити мовні навички здобувачів у контексті міжкультурного спілкування. Це включає їхню здатність виразно висловлювати свої думки та почуття англійською мовою, а також розуміти й реагувати на культурні особливості комунікації. Оцінка може включати мовні тести, аудіо- та відеозаписи спілкування, а також аналіз міжкультурних ситуацій. Оцінка знань здобувачів про культурні аспекти англійськомовних країн є ще одним важливим елементом. Це включає їхнє розуміння традицій, звичаїв, історії, мистецтва та інших аспектів культури. Оцінка може включати тестування з культурології, аналіз текстів та відеоматеріалів, а також участь у міжкультурних подіях. Спроможність адаптуватися до різних культурних контекстів є важливою частиною міжкультурної компетентності. Оцінка може включати симуляції міжкультурних ситуацій, спостереження за здобувачами у реальних міжкультурних середовищах або аналіз їхніх реакцій на культурні виклики.

Враховуючи вище описані аспекти можна зробити висновок, що впровадження міжкультурного аспекту в навчання англійської мови вимагає комплексного підходу та уваги до ключових аспектів, таких як підготовка викладачів, розробка культурно-орієнтованих матеріалів, активна взаємодія між здобувачами та оцінка міжкультурних компетенцій. Застосування цих аспектів допоможе створити стимулююче та ефективне середовище для вивчення англійської мови та розвитку міжкультурної компетентності у здобувачів.

Висновки

Міжкультурне навчання у процесі вивчення англійської мови відіграє ключову роль у формуванні міжособистісної компетентності здобувачів. На основі розглянутих аспектів та досліджень можна зробити наступні висновки: 1) Міжкультурне навчання сприяє розвитку емпатії та толерантності серед здобувачів. Вони навчаються розуміти та сприймати погляди, цінності та переконання людей з різних культур, що сприяє побудові позитивних взаємин та міжкультурного взаєморозуміння. 2) Розвиток комунікативних навичок. Міжкультурне навчання сприяє розвитку комунікативних навичок здобувачів, які є важливим елементом міжособистісної компетентності. Вони вчаться ефективно спілкуватися з представниками інших культур, виявляти повагу та відкритість у спілкуванні. 3) Розширення світогляду. Міжкультурне навчання допомагає здобувачам розширити свій світогляд та отримати більше інформації про різноманітні культури світу. Вони вчаться розуміти й адаптуватися до різних культурних контекстів, що поглиблює їхнє культурне розуміння. 4) Сприяння взаєморозумінню та міжкультурним взаєминам. Міжкультурне навчання сприяє побудові позитивних міжкультурних відносин та сприяє взаєморозумінню між людьми з різних культур. Воно сприяє вирішенню міжкультурних конфліктів та побудові гармонійного міжнаціонального спілкування.

Отже, міжкультурне навчання у вивчення англійської мови має значний вплив на формування міжособистісної компетентності здобувачів. Це важлива складова сучасної освіти, оскільки відповідає вимогам глобалізованого світу та сприяє формуванню відкритого та толерантного суспільства.

Список використаних джерел

1. Афанас'єва Л.В., Смирнова М.Л. Навчання іноземної мови як інструмент для ефективних міжкультурних контактів. *Modern Science: Problems and Innovations*: зб. II Міжнар. наук.-практ. конф. Стокгольм, 2020. С. 697–703.
2. Воробель М. М., Романчук О. В., Юрко Н. А. Сучасні моделі міжкультурних і транскультурних комунікативних процесів вивчення іноземних мов. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. №78. С. 38-44.
3. Гарбуза Т.В. Міжкультурні аспекти навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасних університетів*
1. [Електронний ресурс]: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. К.: КНЕУ, 2019. С. 185-194.
4. Козак А. В., Близнюк Л. М. Міжкультурна комунікація у вивченні німецької мови.
2. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 143–146.
5. Кулина І., Березіна Ю. Міжкультурна комунікація як підґрунтя викладання іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Том 3. С. 134-139.
6. Мальченко М.С., Борова Л.О. *Формування міжкультурної комунікації студентів на заняттях з іноземної мови у контексті особистісно-діяльнісного та культурного підходів. Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку*: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2023. С. 19-22.
7. Ясногурська Л.М. Формування міжкультурної комунікативної компетенції студентів при вивченні іноземної мови. *Інноватика у вихованні*. 2019. № 9. С. 302-307.
8. Ярошенко О.В. Структурна модель іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи*. 2019. Вип.69. С. 301-305.
9. Bartosh O. Intercultural competence as a part of professional qualities. *Logos*. 2020. № 104. P. 148–155.